

رویکرد مبهم ترامپ در قبال بحران سوریه

ایده ایجاد منطقه امن در سوریه که رییس جمهوری تازه آمریکا آن را مطرح ساخته به دلیل ابهام های فراوان نه تنها از قابلیت اجرا فرسنگ ها فاصله دارد و تأثیری بر تأمین امنیت سوری ها نخواهد داشت، بلکه ممکن است گرهی بر گره های کور بحران سوریه بیافزاید.

به گزارش آران نیوز: به نقل از ایرنا، «دونالد ترامپ» رئیس جمهوری آمریکا چند روز پیش در گفت و گویی رسانه ای اعلام کرد که منطقه ای امن را برای مردم سوریه در این کشور ایجاد خواهد کرد. به گفته وی اروپا با اجازه دادن به میلیون ها نفر از مردم برای عزیمت به آلمان و دیگر کشورها، مرتکب اشتباه عظیمی شده است و او نمی خواهد شاهد چنین رخدادی در خاک کشورش باشد.

همزمان با این اظهار نظر، ترامپ چهارشنبه ششم بهمن ماه اعلام کرد از وزارت دفاع و نیز وزارت خارجه خواهد خواست تا طرحی با هدف ایجاد «منطقه امن» در سوریه ارائه کنند. در پیش نویس این فرمان اجرایی آمده است وزارت خارجه با همکاری وزارت دفاع، طی ۹۰ روز پس از ابلاغ این فرمان، موظفند طرحی در جهت ایجاد منطقه امن در سوریه و مناطق اطراف آن برای شهروندان سوری آواره از جنگ آماده کنند.

مستاجر جدید کاخ سفید اگرچه هدف از چنین تصمیمی را سکنی گزیدن غیرنظامیان در یک منطقه مطمئن، در انتظار بازگشت به محل سکونت یا دریافت اجازه سکونت در کشور ثالث عنوان کرده اما از دید تحلیلگران اهداف دیگری می تواند پشت پرده باشد. به عقیده شماری از کارشناسان، سیاست های ایالات متحده آمریکا در قبال بحران سوریه در دوره ترامپ با زمان ریاست جمهوری «باراک اوباما» تفاوت ملموسی خواهد داشت و به نوعی شاهد چرخش در سیاست خارجی آمریکا در سوریه خواهیم بود. در حالی که اوباما به شکل کلی از ورود مستقیم و دخالت زمینی در بحران سوریه دوری می کرد، تصمیم اخیر ترامپ نشان از تمایل وی به نقش آفرینی جدی تر در سوریه دارد.

از ابتدای بحران سوریه، اوباما با توجه به هزینه ها و پیامدهای سنگین مداخله در این کشور به نحوی سعی می کرد با احتیاط کامل رفتار کرده و با وجود اصرار متحدانش در جبهه غربی-عربی (فرانسه، ترکیه، عربستان و قطر) از درگیری مستقیم در بحران سوریه بپرهیزد. در برابر و بر خلاف ادعاهای ترامپ مبنی بر وارد نشدن به بحران های غرب آسیا، ایجاد مناطق امن در سوریه مستلزم دخالت فعالانه تر آمریکا در مسائل سوریه و به کارگیری قدرت نظامی در این کشور است.

این نخستین بار است که ترامپ به عنوان رییس جمهوری آمریکا، مواضع خود را در مورد جنگ سوریه بیان می کند. البته این اولین باری نیست که وی از ایجاد منطقه امن در سوریه سخن می گوید. پیشتر در جریان رقابت های انتخاباتی نیز شاهد این دست اظهار نظرها از جانب ترامپ بودیم.

ایده ایجاد مناطق امن در یک کشور جنگ زده سابقه ای طولانی دارد. این اقدام شامل تعیین مناطقی می شود که هر گونه درگیری در آن منع شده و یک کشور یا گروه مستقیم امنیت منطقه را تضمین می کنند. به عبارت بهتر منظور از منطقه امن جنگی، محلی است که افراد، از حملات گروه هایی تعریف شده حفاظت می شوند. این طرح در سوریه اما چشم اندازی روشن از اجرایی شدن ندارد.

اکنون با مطرح شدن دوباره این ایده بدون انتشار جزئیات آن، ابهام های فراوانی در اذهان ایجاد می شود. زمانی که دونالد ترامپ از منطقه امن در سوریه سخن می گوید، اولین نکته ای که باید در نظر گرفت این است که حفاظت از این منطقه یا مناطق امن بر عهده چه کسی یا گروهی است و ضمانت اجرای آن چیست؟ علاوه بر اینکه این حفاظت تا چه حدی است و آیا شامل منطقه پرواز ممنوع نیز می شود یا خیر؟ در واقع، تأکید ترامپ بر ایجاد مناطق امن در سوریه نشانگر شفافیت بیشتر موضع وی در این زمینه است زیرا منطقه امن بدون ایجاد منطقه پرواز ممنوع میسر نمی شود و گفته های ترامپ به معنای به کارگیری قدرت نظامی از سوی واشنگتن خواهد بود.

ابهام دیگر این است که چه عنوانی برای این مناطق امن باید در نظر گرفت؟ منطقه امن علیه داعش یا علیه نیروهای دولتی و وفاداران به دولت قانونی سوریه؟ برخی کارشناسان معتقدند طرح اخیر ترامپ، ممکن است وی را به اتخاذ تصمیماتی پرخطر از جمله سرنگون کردن جنگنده های سوری یا روسی یا استقرار هزاران نظامی آمریکایی در سوریه وادار کند.

علاوه بر ابهام های موجود، چالش های پیش روی این طرح نیز امکان اجرایی شدن آن را به حداقل می رساند. از مهم ترین آنها می توان به نبود دیدگاه واحد طرف های درگیر و اثرگذار در بحران سوریه، در قبال طرح اخیر ترامپ اشاره کرد.

در همین ارتباط، «دیمیتری پسکوف» سخنگوی رئیس جمهوری روسیه گفت: آمریکا باید تمامی پیامدهای احتمالی ایجاد محدوده امنیتی در سوریه برای پناهنجویان را مورد توجه قرار دهد. وی در ادامه اشاره کرد که شرکای آمریکایی درباره طرح خود با طرف روسی رایزنی نکرده اند و این تصمیم به آنها مربوط می شود. موضع ترکیه نیز در قبال بحران سوریه و ایجاد منطقه امن با آمریکا متفاوت است. در حالی که ترکیه، هدف اصلی از این مناطق امن را مقابله با «بشار اسد» رییس جمهوری سوریه عنوان کرده بود، ایالات متحده حداقل در ظاهر هدف اصلی را مبارزه با داعش دانسته است.

با توجه به تمام مسائلی که گفته شد به نظر می رسد که تصمیم تازه ترامپ در مورد بحران سوریه مبنی بر ایجاد مناطق امن تنها واکنشی سیاسی است که امکان عملیاتی کردن آن در عمل ممکن نیست. به عبارت بهتر تنها در صورت رضایت دولت سوریه و همچنین همکاری تمام طرف های درگیر از جمله روسیه، ایران و ترکیه، این طرح به مرحله اجرایی نزدیک خواهد شد. به هر حال، ترامپ سعی دارد خود را در جنگ سوریه متفاوت از اوباما نشان بدهد اما تلاش برای اجرایی سازی این طرح ممکن است خود به معمایی پیچیده در بحران چند لایه سوریه بدل شود.